

Si bé la vida de qualsevol artista sol ser qualificada de fascinant, considerar així la trajectòria vital i creativa de Frederic Mompou (1893-1987) no és un tòpic perquè el periple vital d'aquest compositor se surt de qualsevol tradició i resta al marge dels usos dels músics del segle XX, entestat en crear unes obres molt personals que s'han obert camí en el gust del públic nacional i internacional per mèrit propi.

Ja de bell antuvi, el si familiar, de procedència francesa i inclinat a afavorir la pràctica creativa –el seu germà Josep va ser un notable pintor- es distingí d'un entorn en què el músic solia ser una persona obligada a guanyar-se la vida per sobre de tot. Mompou, pel contrari, creix en contacte amb la música, viu per a la música. Passa estones al taller de construcció de campanes del seu avi Dencausse, deixant-se seduir per les ressonàncies d'aquest instrument tan ric en sonoritats etèries, o bé escoltant, per exemple, la versió de les 32 sonates per piano de Beethoven que el 1907 va oferir Edouard Risler a la ciutat. D'aquesta manera es va modelant un esperit atent al so de l'entorn, que més endavant recrearà amb les seves composicions primerenques, animat a traduir en el piano aquells nuclis sonors que l'ambient en què es mou li va proveint constantment.

Mompou comença a estudiar piano, de manera poc sistemàtica, amb Pere Serra i fins i tot es presenta en públic com a pianista el 1908, però la família pretenia una carrera de major volada i per això els pares busquen entre els parents francesos la manera de proveir hospedatge al jove, per tal que, a partir de 1911, estudiï a París. Poc interessat en formar part d'alguna de les institucions pedagògiques de prestigi de la capital, passa a estudiar amb Ferdinand Motte-Lacroix, pianista que l'orienta en la seva pràctica pianística i en la seva primerenca composició.

Mompou venia de l'ambient barceloní en què la novetat era un valor comunment acceptat però també en què el wagnerisme era acceptat sense rèplica per la seva proximitat als ideals nacionalistes que en aquells anys s'estaven forjant. A París es troba un ambient musical molt més independent i cosmopolita en què el wagnerisme començava a ser bandejat per grandiloqüent i arcaïtzant. La música que escrivien els autors més compromesos com Debussy, Ravel o Séverac buscava la innovació per la via de la novetat temàtica, el respecte als substrats populars i una gran estima per la sonoritat.

El novell compositor simpatitza ben aviat amb aquests principis estètics. La seva primerenca obra *Impressions íntimes* (1911-1914) presenta ja trets del que seria després característic en la seva obra: senzillesa de plantejament, intensitat en l'expressió i temàtica pròxima. En aquest mateix marc s'inscriuen obres com *Pessebres* (1914-1917), *Escenes d'infants* (1915-1918) o *Suburbis* (1916-1917). Mompou projecta una mirada ingènua sobre esdeveniments i entorns quotidians i els omple de sonoritats transparents però carregades de sentit, tot recordant la vibració del bronze al taller del seu avi. Pràcticament, es pot afirmar que Mompou, assegut al piano, tecljava a la recerca d'acords inusuals i rics en evocacions plàstiques, en lloc d'ordir complexos móns harmònics com començava a ser norma en alguns autors del moment.

Amb Manuel Blancafort (1897-1987), quatre anys més jove que ell, ordeix una amistat de joventut molt reservada i íntima reunits a un espai del Balneari Blancafort de La Garriga on treballava el seu amic - espai denominat "L'Ermite", un dels títols de *Pessebres*-, en què Mompou transmetia a Blancafort l'interès per la sonoritat i els petits no-res característics de la música parisenca més avantguardista. D'aquesta col·laboració sortiria *L'hora grisa* (1915) una primerenca obra per a veu i piano amb música de Mompou i lletra del seu amic Blancafort, preludi d'altres moltes obres vocals que sortirien de la seva ploma, sempre amb aquesta intenció expressiva.

D'aquesta manera queda ja delimitat el camp en què es desenvoluparia el món creatiu de Mompou: l'obra breu per a piano, sempre informal i sempre pròxima; l'obra per a veu i piano, rica en evocacions literàries i líriques i, excepcionalment, obres per a formacions més nombroses que van ser sempre el resultat d'encàrrecs. En aquest primer terç del segle XX l'obra de Mompou tingué una projecció discreta en l'ambient musical català, atesa la seva permanent residència a París i la diversitat d'interessos creatius. A partir del seu retorn definitiu a Barcelona, la seva presència fou decisiva en l'evolució dels gustos musicals catalans.

Xosé Aviñoa